

Algebra és számelmélet

ELTE Algebra és Számelmélet Tanszék

Konzultáció: Kiss Emil

<http://ewkiss.web.elte.hu/wp/wordpress>

ewkiss@gmail.com

25. előadás

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van:

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van:

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: i ,

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: $i, i^2 = -1,$

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: i , $i^2 = -1$, $i^3 = -i$,

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: i , $i^2 = -1$, $i^3 = -i$, $i^4 = 1$.

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: i , $i^2 = -1$, $i^3 = -i$, $i^4 = 1$.
Innentől kezdve ismétlődik:

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: i , $i^2 = -1$, $i^3 = -i$, $i^4 = 1$.
Innentől kezdve ismétlődik: $i^5 = i$,

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: i , $i^2 = -1$, $i^3 = -i$, $i^4 = 1$.

Innentől kezdve ismétlődik: $i^5 = i$, $i^6 = i^2 = -1$, stb.

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: i , $i^2 = -1$, $i^3 = -i$, $i^4 = 1$.

Innentől kezdve ismétlődik: $i^5 = i$, $i^6 = i^2 = -1$, stb.

Négyesével periodikus,

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: i , $i^2 = -1$, $i^3 = -i$, $i^4 = 1$.

Innentől kezdve ismétlődik: $i^5 = i$, $i^6 = i^2 = -1$, stb.

Négyesével periodikus, csak a kitevő négyes maradéka számít.

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: i , $i^2 = -1$, $i^3 = -i$, $i^4 = 1$.

Innentől kezdve ismétlődik: $i^5 = i$, $i^6 = i^2 = -1$, stb.

Négyesével periodikus, csak a kitevő négyes maradéka számít.

Képletben: ha $n = 4q + r$, akkor $i^n = i^r$

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: i , $i^2 = -1$, $i^3 = -i$, $i^4 = 1$.

Innentől kezdve ismétlődik: $i^5 = i$, $i^6 = i^2 = -1$, stb.

Négyesével periodikus, csak a kitevő négyes maradéka számít.

Képletben: ha $n = 4q + r$, akkor $i^n = i^r$ (mert $i^{4q} = (i^4)^q = 1$).

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: $i, i^2 = -1, i^3 = -i, i^4 = 1$.

Innentől kezdve ismétlődik: $i^5 = i, i^6 = i^2 = -1$, stb.

Négyesével periodikus, csak a kitevő négyes maradéka számít.

Képletben: ha $n = 4q + r$, akkor $i^n = i^r$ (mert $i^{4q} = (i^4)^q = 1$).

Hasonlóan $-i$ hatványai $-i, (-i)^2 = -1, (-i)^3 = i, (-i)^4 = 1$.

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: $i, i^2 = -1, i^3 = -i, i^4 = 1$.

Innentől kezdve ismétlődik: $i^5 = i, i^6 = i^2 = -1$, stb.

Négyesével periodikus, csak a kitevő négyes maradéka számít.

Képletben: ha $n = 4q + r$, akkor $i^n = i^r$ (mert $i^{4q} = (i^4)^q = 1$).

Hasonlóan $-i$ hatványai $-i, (-i)^2 = -1, (-i)^3 = i, (-i)^4 = 1$.

Ezek is négyesével ismétlődnek (és ugyanazok, mint az előbb).

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: $i, i^2 = -1, i^3 = -i, i^4 = 1$.

Innentől kezdve ismétlődik: $i^5 = i, i^6 = i^2 = -1$, stb.

Négyesével periodikus, csak a kitevő négyes maradéka számít.

Képletben: ha $n = 4q + r$, akkor $i^n = i^r$ (mert $i^{4q} = (i^4)^q = 1$).

Hasonlóan $-i$ hatványai $-i, (-i)^2 = -1, (-i)^3 = i, (-i)^4 = 1$.
Ezek is négyesével ismétlődnek (és ugyanazok, mint az előbb).

Definíció (K1.5.7)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ **rendje** az egész kitevős hatványainak a száma.

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: $i, i^2 = -1, i^3 = -i, i^4 = 1$.

Innentől kezdve ismétlődik: $i^5 = i, i^6 = i^2 = -1$, stb.

Négyesével periodikus, csak a kitevő négyes maradéka számít.

Képletben: ha $n = 4q + r$, akkor $i^n = i^r$ (mert $i^{4q} = (i^4)^q = 1$).

Hasonlóan $-i$ hatványai $-i, (-i)^2 = -1, (-i)^3 = i, (-i)^4 = 1$.
Ezek is négyesével ismétlődnek (és ugyanazok, mint az előbb).

Definíció (K1.5.7)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ **rendje** az egész kitevős hatványainak a száma.

Ez pozitív egész, vagy a ∞ szimbólum.

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: $i, i^2 = -1, i^3 = -i, i^4 = 1$.

Innentől kezdve ismétlődik: $i^5 = i, i^6 = i^2 = -1$, stb.

Négyesével periodikus, csak a kitevő négyes maradéka számít.

Képletben: ha $n = 4q + r$, akkor $i^n = i^r$ (mert $i^{4q} = (i^4)^q = 1$).

Hasonlóan $-i$ hatványai $-i, (-i)^2 = -1, (-i)^3 = i, (-i)^4 = 1$.
Ezek is négyesével ismétlődnek (és ugyanazok, mint az előbb).

Definíció (K1.5.7)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ **rendje** az egész kitevős hatványainak a száma.

Ez pozitív egész, vagy a ∞ szimbólum. **Jele:** $o(z)$.

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: $i, i^2 = -1, i^3 = -i, i^4 = 1$.

Innentől kezdve ismétlődik: $i^5 = i, i^6 = i^2 = -1$, stb.

Négyesével periodikus, csak a kitevő négyes maradéka számít.

Képletben: ha $n = 4q + r$, akkor $i^n = i^r$ (mert $i^{4q} = (i^4)^q = 1$).

Hasonlóan $-i$ hatványai $-i, (-i)^2 = -1, (-i)^3 = i, (-i)^4 = 1$.
Ezek is négyesével ismétlődnek (és ugyanazok, mint az előbb).

Definíció (K1.5.7)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ **rendje** az egész kitevős hatványainak a száma.

Ez pozitív egész, vagy a ∞ szimbólum. **Jele:** $o(z)$.

Tehát $o(-1) = 2$,

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: $i, i^2 = -1, i^3 = -i, i^4 = 1$.

Innentől kezdve ismétlődik: $i^5 = i, i^6 = i^2 = -1$, stb.

Négyesével periodikus, csak a kitevő négyes maradéka számít.

Képletben: ha $n = 4q + r$, akkor $i^n = i^r$ (mert $i^{4q} = (i^4)^q = 1$).

Hasonlóan $-i$ hatványai $-i, (-i)^2 = -1, (-i)^3 = i, (-i)^4 = 1$.
Ezek is négyesével ismétlődnek (és ugyanazok, mint az előbb).

Definíció (K1.5.7)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ **rendje** az egész kitevős hatványainak a száma.

Ez pozitív egész, vagy a ∞ szimbólum. **Jele:** $o(z)$.

Tehát $o(-1) = 2, o(i) = 4$,

Komplex szám rendje

A -1 -nek két darab egész kitevőjű hatványa van: -1 és 1 .

Az i -nek 4 van: $i, i^2 = -1, i^3 = -i, i^4 = 1$.

Innentől kezdve ismétlődik: $i^5 = i, i^6 = i^2 = -1$, stb.

Négyesével periodikus, csak a kitevő négyes maradéka számít.

Képletben: ha $n = 4q + r$, akkor $i^n = i^r$ (mert $i^{4q} = (i^4)^q = 1$).

Hasonlóan $-i$ hatványai $-i, (-i)^2 = -1, (-i)^3 = i, (-i)^4 = 1$.
Ezek is négyesével ismétlődnek (és ugyanazok, mint az előbb).

Definíció (K1.5.7)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ **rendje** az egész kitevős hatványainak a száma.

Ez pozitív egész, vagy a ∞ szimbólum. **Jele:** $o(z)$.

Tehát $o(-1) = 2, o(i) = 4, o(-i) = 4$.

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28:

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28: 9,

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28: $9, 9^2 = 81 \equiv 25 \pmod{28}$,

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28: 9 , $9^2 = 81 \equiv 25 \pmod{28}$, $9^3 = 9 \cdot 25 \equiv 1 \pmod{28}$.

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28: 9 , $9^2 = 81 \equiv 25 \pmod{28}$, $9^3 = 9 \cdot 25 \equiv 1 \pmod{28}$.
Innentől ismétlődik:

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28: 9 , $9^2 = 81 \equiv 25 \pmod{28}$, $9^3 = 9 \cdot 25 \equiv 1 \pmod{28}$.
Innentől ismétlődik: $9^4 \equiv 9 \cdot 9^3 \equiv 9 \pmod{28}$,

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28: 9 , $9^2 = 81 \equiv 25 \pmod{28}$, $9^3 = 9 \cdot 25 \equiv 1 \pmod{28}$.
Innentől ismétlődik: $9^4 \equiv 9 \cdot 9^3 \equiv 9 \pmod{28}$, $9^5 \equiv 9 \cdot 9 \equiv 25 \pmod{28}$, stb.

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28: 9 , $9^2 = 81 \equiv 25 \pmod{28}$, $9^3 = 9 \cdot 25 \equiv 1 \pmod{28}$.
Innentől ismétlődik: $9^4 \equiv 9 \cdot 9^3 \equiv 9 \pmod{28}$, $9^5 \equiv 9 \cdot 9 \equiv 25 \pmod{28}$, stb.
Hármasával periodikus,

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28: 9 , $9^2 = 81 \equiv 25 \pmod{28}$, $9^3 = 9 \cdot 25 \equiv 1 \pmod{28}$.
Innentől ismétlődik: $9^4 \equiv 9 \cdot 9^3 \equiv 9 \pmod{28}$, $9^5 \equiv 9 \cdot 9 \equiv 25 \pmod{28}$, stb.
Hármasával periodikus, csak a kitevő hármas maradéka számít.

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28: 9 , $9^2 = 81 \equiv 25 \pmod{28}$, $9^3 = 9 \cdot 25 \equiv 1 \pmod{28}$.

Innentől ismétlődik: $9^4 \equiv 9 \cdot 9^3 \equiv 9 \pmod{28}$, $9^5 \equiv 9 \cdot 9 \equiv 25 \pmod{28}$, stb.

Hármasával periodikus, csak a kitevő hármas maradéka számít.

Képletben: ha $n = 3q + r$, akkor $9^n \equiv 9^r \pmod{28}$

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28: $9, 9^2 = 81 \equiv 25 \pmod{28}, 9^3 = 9 \cdot 25 \equiv 1 \pmod{28}$.
Innentől ismétlődik: $9^4 \equiv 9 \cdot 9^3 \equiv 9 \pmod{28}, 9^5 \equiv 9 \cdot 9 \equiv 25 \pmod{28}$, stb.
Hármasával periodikus, csak a kitevő hármas maradéka számít.
Képletben: ha $n = 3q + r$, akkor $9^n \equiv 9^r \pmod{28}$
(mert $9^{3q} = (9^3)^q \equiv 1 \pmod{28}$).

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28: 9 , $9^2 = 81 \equiv 25 \pmod{28}$, $9^3 = 9 \cdot 25 \equiv 1 \pmod{28}$.
Innentől ismétlődik: $9^4 \equiv 9 \cdot 9^3 \equiv 9 \pmod{28}$, $9^5 \equiv 9 \cdot 9 \equiv 25 \pmod{28}$, stb.
Hármasával periodikus, csak a kitevő hármas maradéka számít.
Képletben: ha $n = 3q + r$, akkor $9^n \equiv 9^r \pmod{28}$
(mert $9^{3q} = (9^3)^q \equiv 1 \pmod{28}$).

Viszont 2 nagyobb hatványai már nem adnak 2-t mod 28

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28: 9 , $9^2 = 81 \equiv 25 \pmod{28}$, $9^3 = 9 \cdot 25 \equiv 1 \pmod{28}$.

Innentől ismétlődik: $9^4 \equiv 9 \cdot 9^3 \equiv 9 \pmod{28}$, $9^5 \equiv 9 \cdot 9 \equiv 25 \pmod{28}$, stb.

Hármasával periodikus, csak a kitevő hármas maradéka számít.

Képletben: ha $n = 3q + r$, akkor $9^n \equiv 9^r \pmod{28}$

(mert $9^{3q} = (9^3)^q \equiv 1 \pmod{28}$).

Viszont 2 nagyobb hatványai már nem adnak 2-t mod 28

mert mind oszthatók 4-gyel.

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28: $9, 9^2 = 81 \equiv 25 \pmod{28}, 9^3 = 9 \cdot 25 \equiv 1 \pmod{28}$.
Innentől ismétlődik: $9^4 \equiv 9 \cdot 9^3 \equiv 9 \pmod{28}, 9^5 \equiv 9 \cdot 9 \equiv 25 \pmod{28}$, stb.
Hármasával periodikus, csak a kitevő hármassal maradéka számít.
Képletben: ha $n = 3q + r$, akkor $9^n \equiv 9^r \pmod{28}$
(mert $9^{3q} = (9^3)^q \equiv 1^q \equiv 1 \pmod{28}$).

Viszont 2 nagyobb hatványai már nem adnak 2-t mod 28
mert mind oszthatók 4-gyel.

Definíció (FGy3.2.1)

Ha $(a, m) = 1$, akkor a **rendje mod m** az egész kitevős, páronként mod m inkongruens hatványainak a száma.

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28: $9, 9^2 = 81 \equiv 25 \pmod{28}, 9^3 = 9 \cdot 25 \equiv 1 \pmod{28}$.
Innentől ismétlődik: $9^4 \equiv 9 \cdot 9^3 \equiv 9 \pmod{28}, 9^5 \equiv 9 \cdot 9 \equiv 25 \pmod{28}$, stb.
Hármasával periodikus, csak a kitevő hármas maradéka számít.
Képletben: ha $n = 3q + r$, akkor $9^n \equiv 9^r \pmod{28}$
(mert $9^{3q} = (9^3)^q \equiv 1 \pmod{28}$).

Viszont 2 nagyobb hatványai már nem adnak 2-t mod 28
mert mind oszthatók 4-gyel.

Definíció (FGy3.2.1)

Ha $(a, m) = 1$, akkor a **rendje mod m** az egész kitevős, páronként mod m inkongruens hatványainak a száma.
Ez pozitív egész.

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28: $9, 9^2 = 81 \equiv 25 \pmod{28}, 9^3 = 9 \cdot 25 \equiv 1 \pmod{28}$.
Innentől ismétlődik: $9^4 \equiv 9 \cdot 9^3 \equiv 9 \pmod{28}, 9^5 \equiv 9 \cdot 9 \equiv 25 \pmod{28}$, stb.
Hármasával periodikus, csak a kitevő hármassal maradéka számít.
Képletben: ha $n = 3q + r$, akkor $9^n \equiv 9^r \pmod{28}$
(mert $9^{3q} = (9^3)^q \equiv 1^q \equiv 1 \pmod{28}$).

Viszont 2 nagyobb hatványai már nem adnak 2-t mod 28
mert mind oszthatók 4-gyel.

Definíció (FGy3.2.1)

Ha $(a, m) = 1$, akkor a **rendje mod m** az egész kitevős, páronként mod m inkongruens hatványainak a száma.
Ez pozitív egész. **Jele:** $o_m(a)$.

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28: $9, 9^2 = 81 \equiv 25 \pmod{28}, 9^3 = 9 \cdot 25 \equiv 1 \pmod{28}$.
Innentől ismétlődik: $9^4 \equiv 9 \cdot 9^3 \equiv 9 \pmod{28}, 9^5 \equiv 9 \cdot 9 \equiv 25 \pmod{28}$, stb.
Hármasával periodikus, csak a kitevő hármassal maradéka számít.
Képletben: ha $n = 3q + r$, akkor $9^n \equiv 9^r \pmod{28}$
(mert $9^{3q} = (9^3)^q \equiv 1^q \equiv 1 \pmod{28}$).

Viszont 2 nagyobb hatványai már nem adnak 2-t mod 28
mert mind oszthatók 4-gyel.

Definíció (FGy3.2.1)

Ha $(a, m) = 1$, akkor a **rendje mod m** az egész kitevős, páronként mod m inkongruens hatványainak a száma.
Ez pozitív egész. **Jele**: $o_m(a)$.

Tehát $o_{28}(9) = 3$,

Szám rendje mod m

Az 9 hatványai mod 28: $9, 9^2 = 81 \equiv 25 \pmod{28}, 9^3 = 9 \cdot 25 \equiv 1 \pmod{28}$.
Innentől ismétlődik: $9^4 \equiv 9 \cdot 9^3 \equiv 9 \pmod{28}, 9^5 \equiv 9 \cdot 9 \equiv 25 \pmod{28}$, stb.
Hármasával periodikus, csak a kitevő hármassal maradéka számít.
Képletben: ha $n = 3q + r$, akkor $9^n \equiv 9^r \pmod{28}$
(mert $9^{3q} = (9^3)^q \equiv 1^q \equiv 1 \pmod{28}$).

Viszont 2 nagyobb hatványai már nem adnak 2-t mod 28
mert mind oszthatók 4-gyel.

Definíció (FGy3.2.1)

Ha $(a, m) = 1$, akkor a **rendje mod m** az egész kitevős, páronként mod m inkongruens hatványainak a száma.
Ez pozitív egész. **Jele**: $o_m(a)$.

Tehát $o_{28}(9) = 3$, $o_{28}(2)$ nem értelmes.

Csoportelem rendje

A nem nulla komplex számok csoportja a szorzásra $\mathbb{C}^\times$.

Csoportelem rendje

A nem nulla komplex számok csoportja a szorzásra $\mathbb{C}^\times$.

A $\mathbb{Z}_m$ gyűrű m -hez relatív prím elemeinek csoportja a szorzásra $\mathbb{Z}_m^\times$.

Csoportelem rendje

A nem nulla komplex számok csoportja a szorzásra $\mathbb{C}^\times$.

A $\mathbb{Z}_m$ gyűrű m -hez relatív prím elemeinek csoportja a szorzásra $\mathbb{Z}_m^\times$.

K4.3.9. Definíció, K4.3.10. Gyakorlat

Egy g csoportelem **rendje** a különböző hatványainak száma.

Csoportelem rendje

A nem nulla komplex számok csoportja a szorzásra $\mathbb{C}^\times$.

A $\mathbb{Z}_m$ gyűrű m -hez relatív prím elemeinek csoportja a szorzásra $\mathbb{Z}_m^\times$.

K4.3.9. Definíció, K4.3.10. Gyakorlat

Egy g csoportelem **rendje** a különböző hatványainak száma.

Jele: $o(g)$.

Csoportelem rendje

A nem nulla komplex számok csoportja a szorzásra $\mathbb{C}^\times$.

A $\mathbb{Z}_m$ gyűrű m -hez relatív prím elemeinek csoportja a szorzásra $\mathbb{Z}_m^\times$.

K4.3.9. Definíció, K4.3.10. Gyakorlat

Egy g csoportelem **rendje** a különböző hatványainak száma.

Jele: $o(g)$. Ez pozitív egész, vagy a ∞ szimbólum.

Csoportelem rendje

A nem nulla komplex számok csoportja a szorzásra $\mathbb{C}^\times$.

A $\mathbb{Z}_m$ gyűrű m -hez relatív prím elemeinek csoportja a szorzásra $\mathbb{Z}_m^\times$.

K4.3.9. Definíció, K4.3.10. Gyakorlat

Egy g csoportelem **rendje** a különböző hatványainak száma.

Jele: $o(g)$. Ez pozitív egész, vagy a ∞ szimbólum.

Ha a művelet jele $+$, akkor hatvány helyett többszörösről beszélünk.

Csoportelem rendje

A nem nulla komplex számok csoportja a szorzásra $\mathbb{C}^\times$.

A $\mathbb{Z}_m$ gyűrű m -hez relatív prím elemeinek csoportja a szorzásra $\mathbb{Z}_m^\times$.

K4.3.9. Definíció, K4.3.10. Gyakorlat

Egy g csoportelem **rendje** a különböző hatványainak száma.

Jele: $o(g)$. Ez pozitív egész, vagy a ∞ szimbólum.

Ha a művelet jele $+$, akkor hatvány helyett többszörösről beszélünk.

Példák

$\mathbb{C}^\times$ -ben $\pm i$ rendje 4.

Csoportelem rendje

A nem nulla komplex számok csoportja a szorzásra $\mathbb{C}^\times$.

A $\mathbb{Z}_m$ gyűrű m -hez relatív prím elemeinek csoportja a szorzásra $\mathbb{Z}_m^\times$.

K4.3.9. Definíció, K4.3.10. Gyakorlat

Egy g csoportelem **rendje** a különböző hatványainak száma.

Jele: $o(g)$. Ez pozitív egész, vagy a ∞ szimbólum.

Ha a művelet jele $+$, akkor hatvány helyett többszörösről beszélünk.

Példák

$\mathbb{C}^\times$ -ben $\pm i$ rendje 4.

$\mathbb{Z}_{28}^\times$ -ben 9 rendje 3.

Csoportelem rendje

A nem nulla komplex számok csoportja a szorzásra $\mathbb{C}^\times$.

A $\mathbb{Z}_m$ gyűrű m -hez relatív prím elemeinek csoportja a szorzásra $\mathbb{Z}_m^\times$.

K4.3.9. Definíció, K4.3.10. Gyakorlat

Egy g csoportelem **rendje** a különböző hatványainak száma.

Jele: $o(g)$. Ez pozitív egész, vagy a ∞ szimbólum.

Ha a művelet jele $+$, akkor hatvány helyett többszörösről beszélünk.

Példák

$\mathbb{C}^\times$ -ben $\pm i$ rendje 4.

$\mathbb{Z}_{28}^\times$ -ben 9 rendje 3.

$G = \mathbb{Z}_6^+$. Ekkor $o(4) = 3$,

Csoportelem rendje

A nem nulla komplex számok csoportja a szorzásra $\mathbb{C}^\times$.

A $\mathbb{Z}_m$ gyűrű m -hez relatív prím elemeinek csoportja a szorzásra $\mathbb{Z}_m^\times$.

K4.3.9. Definíció, K4.3.10. Gyakorlat

Egy g csoportelem **rendje** a különböző hatványainak száma.

Jele: $o(g)$. Ez pozitív egész, vagy a ∞ szimbólum.

Ha a művelet jele $+$, akkor hatvány helyett többszörösről beszélünk.

Példák

$\mathbb{C}^\times$ -ben $\pm i$ rendje 4.

$\mathbb{Z}_{28}^\times$ -ben 9 rendje 3.

$G = \mathbb{Z}_6^+$. Ekkor $o(4) = 3$, mert többszöröse 4, $8 \equiv 2$, $12 \equiv 0$.

Csoportelem rendje

A nem nulla komplex számok csoportja a szorzásra $\mathbb{C}^\times$.

A $\mathbb{Z}_m$ gyűrű m -hez relatív prím elemeinek csoportja a szorzásra $\mathbb{Z}_m^\times$.

K4.3.9. Definíció, K4.3.10. Gyakorlat

Egy g csoportelem **rendje** a különböző hatványainak száma.

Jele: $o(g)$. Ez pozitív egész, vagy a ∞ szimbólum.

Ha a művelet jele $+$, akkor hatvány helyett többszörösről beszélünk.

Példák

$\mathbb{C}^\times$ -ben $\pm i$ rendje 4.

$\mathbb{Z}_{28}^\times$ -ben 9 rendje 3.

$G = \mathbb{Z}_6^+$. Ekkor $o(4) = 3$, mert többszörösei 4, $8 \equiv 2$, $12 \equiv 0$.

$G = \mathbb{R}^+$. Ekkor 3 rendje végtelen: 3, 6, 9, ...

Csoportelem rendje

A nem nulla komplex számok csoportja a szorzásra $\mathbb{C}^\times$.

A $\mathbb{Z}_m$ gyűrű m -hez relatív prím elemeinek csoportja a szorzásra $\mathbb{Z}_m^\times$.

K4.3.9. Definíció, K4.3.10. Gyakorlat

Egy g csoportelem **rendje** a különböző hatványainak száma.

Jele: $o(g)$. Ez pozitív egész, vagy a ∞ szimbólum.

Ha a művelet jele $+$, akkor hatvány helyett többszörösről beszélünk.

Példák

$\mathbb{C}^\times$ -ben $\pm i$ rendje 4.

$\mathbb{Z}_{28}^\times$ -ben 9 rendje 3.

$G = \mathbb{Z}_6^+$. Ekkor $o(4) = 3$, mert többszörösei $4, 8 \equiv 2, 12 \equiv 0$.

$G = \mathbb{R}^+$. Ekkor 3 rendje végtelen: $3, 6, 9, \dots$

Az $\mathbb{R}^+$ csoportban csak a 0 véges rendű, a 0 rendje 1.

A jó kitevők létezése

Definíció (K1.5.6, 4.3.9)

Az n egész szám **jó kitevője** a g csoportelemnek, ha $z^n = 1$ (a csoport egységeleme).

A jó kitevők létezése

Definíció (K1.5.6, 4.3.9)

Az n egész szám **jó kitevője** a g csoportelemnek, ha $z^n = 1$ (a csoport egységeleme).

Például i és $-i$ jó kitevői $\mathbb{C}^\times$ -ben a négyel osztható egész számok.

A jó kitevők létezése

Definíció (K1.5.6, 4.3.9)

Az n egész szám **jó kitevője** a g csoportelemnek, ha $z^n = 1$ (a csoport egységeleme).

Például i és $-i$ jó kitevői $\mathbb{C}^\times$ -ben a négyel osztható egész számok.

Tétel (K1.5.8)

Legyen $g \in G$ egy csoportelem.

A jó kitevők létezése

Definíció (K1.5.6, 4.3.9)

Az n egész szám **jó kitevője** a g csoportelemnek, ha $z^n = 1$ (a csoport egységeleme).

Például i és $-i$ jó kitevői $\mathbb{C}^\times$ -ben a négyel osztható egész számok.

Tétel (K1.5.8)

Legyen $g \in G$ egy csoportelem. Ha g -nek van két egyenlő hatványa, akkor van pozitív jó kitevője.

A jó kitevők létezése

Definíció (K1.5.6, 4.3.9)

Az n egész szám **jó kitevője** a g csoportelemnek, ha $z^n = 1$ (a csoport egységeleme).

Például i és $-i$ jó kitevői $\mathbb{C}^\times$ -ben a négyel osztható egész számok.

Tétel (K1.5.8)

Legyen $g \in G$ egy csoportelem. Ha g -nek van két egyenlő hatványa, akkor van pozitív jó kitevője.

Bizonyítás

Tegyük föl, hogy $g^k = g^\ell$, de $k \neq \ell$.

A jó kitevők létezése

Definíció (K1.5.6, 4.3.9)

Az n egész szám **jó kitevője** a g csoportelemnek, ha $z^n = 1$ (a csoport egységeleme).

Például i és $-i$ jó kitevői $\mathbb{C}^\times$ -ben a négyel osztható egész számok.

Tétel (K1.5.8)

Legyen $g \in G$ egy csoportelem. Ha g -nek van két egyenlő hatványa, akkor van pozitív jó kitevője.

Bizonyítás

Tegyük föl, hogy $g^k = g^\ell$, de $k \neq \ell$. Ekkor $g^{k-\ell} = g^{\ell-k} = 1$.

A jó kitevők létezése

Definíció (K1.5.6, 4.3.9)

Az n egész szám **jó kitevője** a g csoportelemnek, ha $z^n = 1$ (a csoport egységeleme).

Például i és $-i$ jó kitevői $\mathbb{C}^\times$ -ben a négyel osztható egész számok.

Tétel (K1.5.8)

Legyen $g \in G$ egy csoportelem. Ha g -nek van két egyenlő hatványa, akkor van pozitív jó kitevője.

Bizonyítás

Tegyük föl, hogy $g^k = g^\ell$, de $k \neq \ell$. Ekkor $g^{k-\ell} = g^{\ell-k} = 1$. Mivel a $k - \ell$ és $\ell - k$ jó kitevők egyike pozitív,

A jó kitevők létezése

Definíció (K1.5.6, 4.3.9)

Az n egész szám **jó kitevője** a g csoportelemnek, ha $z^n = 1$ (a csoport egységeleme).

Például i és $-i$ jó kitevői $\mathbb{C}^\times$ -ben a négyel osztható egész számok.

Tétel (K1.5.8)

Legyen $g \in G$ egy csoportelem. Ha g -nek van két egyenlő hatványa, akkor van pozitív jó kitevője.

Bizonyítás

Tegyük föl, hogy $g^k = g^\ell$, de $k \neq \ell$. Ekkor $g^{k-\ell} = g^{\ell-k} = 1$. Mivel a $k - \ell$ és $\ell - k$ jó kitevők egyike pozitív, ezért g -nek van **pozitív** jó kitevője is. □

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g legkisebb pozitív jó kitevője.

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g legkisebb pozitív jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g legkisebb pozitív jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő.

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g legkisebb pozitív jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g **legkisebb pozitív** jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:
 $n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$.

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g legkisebb pozitív jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

$$n = dq + r, \text{ ahol } 0 \leq r < d. \text{ Ekkor}$$

$$1 = g^n$$

mert n jó kitevő

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g legkisebb pozitív jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$. Ekkor

$$1 = g^n = g^{dq+r}$$

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g legkisebb pozitív jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$. Ekkor

$$1 = g^n = g^{dq+r} = (g^d)^q g^r$$

a hatványozás azonosságai miatt

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g legkisebb pozitív jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$. Ekkor

$$1 = g^n = g^{dq+r} = (g^d)^q g^r = 1^q g^r$$

$g^d = 1$, mert d jó kitevő

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g legkisebb pozitív jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$. Ekkor

$$1 = g^n = g^{dq+r} = (g^d)^q g^r = 1^q g^r = g^r.$$

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g legkisebb pozitív jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$. Ekkor

$$1 = g^n = g^{dq+r} = (g^d)^q g^r = 1^q g^r = g^r.$$

Tehát r is jó kitevő.

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g **legkisebb pozitív** jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$. Ekkor

$$1 = g^n = g^{dq+r} = (g^d)^q g^r = 1^q g^r = g^r.$$

Tehát r is jó kitevő. A d a **legkisebb pozitív** jó kitevő.

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g **legkisebb pozitív** jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$. Ekkor

$$1 = g^n = g^{dq+r} = (g^d)^q g^r = 1^q g^r = g^r.$$

Tehát r is jó kitevő. A d a **legkisebb pozitív** jó kitevő.

Mivel $r < d$, ezért r nem lehet pozitív.

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g **legkisebb pozitív** jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$. Ekkor

$$1 = g^n = g^{dq+r} = (g^d)^q g^r = 1^q g^r = g^r.$$

Tehát r is jó kitevő. A d a **legkisebb pozitív** jó kitevő.

Mivel $r < d$, ezért r nem lehet pozitív. Tehát $r = 0$.

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g **legkisebb pozitív** jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$. Ekkor

$$1 = g^n = g^{dq+r} = (g^d)^q g^r = 1^q g^r = g^r.$$

Tehát r is jó kitevő. A d a **legkisebb pozitív** jó kitevő.

Mivel $r < d$, ezért r nem lehet pozitív. Tehát $r = 0$.

De akkor $n = dq + r = dq$,

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g **legkisebb pozitív** jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$. Ekkor

$$1 = g^n = g^{dq+r} = (g^d)^q g^r = 1^q g^r = g^r.$$

Tehát r is jó kitevő. A d a **legkisebb pozitív** jó kitevő.

Mivel $r < d$, ezért r nem lehet pozitív. Tehát $r = 0$.

De akkor $n = dq + r = dq$, azaz n többszöröse d -nek.

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g **legkisebb pozitív** jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$. Ekkor

$$1 = g^n = g^{dq+r} = (g^d)^q g^r = 1^q g^r = g^r.$$

Tehát r is jó kitevő. A d a **legkisebb pozitív** jó kitevő.

Mivel $r < d$, ezért r nem lehet pozitív. Tehát $r = 0$.

De akkor $n = dq + r = dq$, azaz n többszöröse d -nek.

Megfordítva, ha n többszöröse d -nek,

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g **legkisebb pozitív** jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$. Ekkor

$$1 = g^n = g^{dq+r} = (g^d)^q g^r = 1^q g^r = g^r.$$

Tehát r is jó kitevő. A d a **legkisebb pozitív** jó kitevő.

Mivel $r < d$, ezért r nem lehet pozitív. Tehát $r = 0$.

De akkor $n = dq + r = dq$, azaz n többszöröse d -nek.

Megfordítva, ha n többszöröse d -nek, azaz $n = dq$,

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g **legkisebb pozitív** jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$. Ekkor

$$1 = g^n = g^{dq+r} = (g^d)^q g^r = 1^q g^r = g^r.$$

Tehát r is jó kitevő. A d a **legkisebb pozitív** jó kitevő.

Mivel $r < d$, ezért r nem lehet pozitív. Tehát $r = 0$.

De akkor $n = dq + r = dq$, azaz n többszöröse d -nek.

Megfordítva, ha n többszöröse d -nek, azaz $n = dq$,
akkor $g^n = g^{dq}$

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g **legkisebb pozitív** jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$. Ekkor

$$1 = g^n = g^{dq+r} = (g^d)^q g^r = 1^q g^r = g^r.$$

Tehát r is jó kitevő. A d a **legkisebb pozitív** jó kitevő.

Mivel $r < d$, ezért r nem lehet pozitív. Tehát $r = 0$.

De akkor $n = dq + r = dq$, azaz n többszöröse d -nek.

Megfordítva, ha n többszöröse d -nek, azaz $n = dq$,

$$\text{akkor } g^n = g^{dq} = (g^d)^q$$

a hatványozás azonosságai miatt

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g **legkisebb pozitív** jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$. Ekkor

$$1 = g^n = g^{dq+r} = (g^d)^q g^r = 1^q g^r = g^r.$$

Tehát r is jó kitevő. A d a **legkisebb pozitív** jó kitevő.

Mivel $r < d$, ezért r nem lehet pozitív. Tehát $r = 0$.

De akkor $n = dq + r = dq$, azaz n többszöröse d -nek.

Megfordítva, ha n többszöröse d -nek, azaz $n = dq$,

$$\text{akkor } g^n = g^{dq} = (g^d)^q = 1^q = 1,$$

$$g^d = 1, \text{ mert } d \text{ jó kitevő}$$

A jó kitevők tulajdonságai

Lemma (K1.5.8, 4.3.9)

Legyen d a g **legkisebb pozitív** jó kitevője.
Ekkor a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

Bizonyítás

Legyen n jó kitevő. Osszuk el n -et maradékosan d -vel:

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$. Ekkor

$$1 = g^n = g^{dq+r} = (g^d)^q g^r = 1^q g^r = g^r.$$

Tehát r is jó kitevő. A d a **legkisebb pozitív** jó kitevő.

Mivel $r < d$, ezért r nem lehet pozitív. Tehát $r = 0$.

De akkor $n = dq + r = dq$, azaz n többszöröse d -nek.

Megfordítva, ha n többszöröse d -nek, azaz $n = dq$,
akkor $g^n = g^{dq} = (g^d)^q = 1^q = 1$, azaz n jó kitevő. □

A hatványok periodikusan ismétlődnek

Tétel (K1.5.8, 4.3.10, FGy3.2.2)

Legyen $0 \neq g \in \mathbb{C}$ legkisebb pozitív jó kitevője d .

A hatványok periodikusan ismétlődnek

Tétel (K1.5.8, 4.3.10, FGy3.2.2)

Legyen $0 \neq g \in \mathbb{C}$ legkisebb pozitív jó kitevője d .

Ekkor g rendje d ,

A hatványok periodikusan ismétlődnek

Tétel (K1.5.8, 4.3.10, FGy3.2.2)

Legyen $0 \neq g \in \mathbb{C}$ legkisebb pozitív jó kitevője d .

Ekkor g rendje d , és g hatványai d hosszú periódusban ismétlődnek.

A hatványok periodikusan ismétlődnek

Tétel (K1.5.8, 4.3.10, FGy3.2.2)

Legyen $0 \neq g \in \mathbb{C}$ legkisebb pozitív jó kitevője d .
Ekkor g rendje d , és g hatványai d hosszú periódusban ismétlődnek.

Bizonyítás:

Beláttuk: a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

A hatványok periodikusan ismétlődnek

Tétel (K1.5.8, 4.3.10, FGy3.2.2)

Legyen $0 \neq g \in \mathbb{C}$ legkisebb pozitív jó kitevője d .
Ekkor g rendje d , és g hatványai d hosszú periódusban ismétlődnek.

Bizonyítás:

Beláttuk: a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

$$g^k = g^l \iff g^{k-l} = 1$$

A hatványok periodikusan ismétlődnek

Tétel (K1.5.8, 4.3.10, FGy3.2.2)

Legyen $0 \neq g \in \mathbb{C}$ legkisebb pozitív jó kitevője d .
Ekkor g rendje d , és g hatványai d hosszú periódusban ismétlődnek.

Bizonyítás:

Beláttuk: a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

$$g^k = g^\ell \iff g^{k-\ell} = 1 \iff d \mid k - \ell.$$

A hatványok periodikusan ismétlődnek

Tétel (K1.5.8, 4.3.10, FGy3.2.2)

Legyen $0 \neq g \in \mathbb{C}$ legkisebb pozitív jó kitevője d .

Ekkor g rendje d , és g hatványai d hosszú periódusban ismétlődnek.

Bizonyítás:

Beláttuk: a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

$$g^k = g^\ell \iff g^{k-\ell} = 1 \iff d \mid k - \ell.$$

Ezért $1 = g^0 = g^d, g^1, \dots, g^{d-1}$ páronként különböző.

A hatványok periodikusan ismétlődnek

Tétel (K1.5.8, 4.3.10, FGy3.2.2)

Legyen $0 \neq g \in \mathbb{C}$ legkisebb pozitív jó kitevője d .

Ekkor g rendje d , és g hatványai d hosszú periódusban ismétlődnek.

Bizonyítás:

Beláttuk: a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

$$g^k = g^\ell \iff g^{k-\ell} = 1 \iff d \mid k - \ell.$$

Ezért $1 = g^0 = g^d, g^1, \dots, g^{d-1}$ páronként különböző.

Ezek g összes hatványai, mert

A hatványok periodikusan ismétlődnek

Tétel (K1.5.8, 4.3.10, FGy3.2.2)

Legyen $0 \neq g \in \mathbb{C}$ legkisebb pozitív jó kitevője d .

Ekkor g rendje d , és g hatványai d hosszú periódusban ismétlődnek.

Bizonyítás:

Beláttuk: a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

$$g^k = g^\ell \iff g^{k-\ell} = 1 \iff d \mid k - \ell.$$

Ezért $1 = g^0 = g^d, g^1, \dots, g^{d-1}$ páronként különböző.

Ezek g összes hatványai, mert ha n tetszőleges egész, akkor

$$n = dq + r, \text{ ahol } 0 \leq r < d,$$

A hatványok periodikusan ismétlődnek

Tétel (K1.5.8, 4.3.10, FGy3.2.2)

Legyen $0 \neq g \in \mathbb{C}$ legkisebb pozitív jó kitevője d .

Ekkor g rendje d , és g hatványai d hosszú periódusban ismétlődnek.

Bizonyítás:

Beláttuk: a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

$$g^k = g^\ell \iff g^{k-\ell} = 1 \iff d \mid k - \ell.$$

Ezért $1 = g^0 = g^d, g^1, \dots, g^{d-1}$ páronként különböző.

Ezek g összes hatványai, mert ha n tetszőleges egész, akkor $n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$, és $d \mid n - r$ miatt $g^n = g^r$.

A hatványok periodikusan ismétlődnek

Tétel (K1.5.8, 4.3.10, FGy3.2.2)

Legyen $0 \neq g \in \mathbb{C}$ legkisebb pozitív jó kitevője d .
Ekkor g rendje d , és g hatványai d hosszú periódusban ismétlődnek.

Bizonyítás:

Beláttuk: a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

$$g^k = g^\ell \iff g^{k-\ell} = 1 \iff d \mid k - \ell.$$

Ezért $1 = g^0 = g^d, g^1, \dots, g^{d-1}$ páronként különböző.

Ezek g összes hatványai, mert ha n tetszőleges egész, akkor

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$, és $d \mid n - r$ miatt $g^n = g^r$.

(Így g^n csak az n -nek a d -vel való osztási maradékától függ.)

A hatványok periodikusan ismétlődnek

Tétel (K1.5.8, 4.3.10, FGy3.2.2)

Legyen $0 \neq g \in \mathbb{C}$ legkisebb pozitív jó kitevője d .
Ekkor g rendje d , és g hatványai d hosszú periódusban ismétlődnek.

Bizonyítás:

Beláttuk: a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

$$g^k = g^\ell \iff g^{k-\ell} = 1 \iff d \mid k - \ell.$$

Ezért $1 = g^0 = g^d, g^1, \dots, g^{d-1}$ páronként különböző.

Ezek g összes hatványai, mert ha n tetszőleges egész, akkor

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$, és $d \mid n - r$ miatt $g^n = g^r$.

(Így g^n csak az n -nek a d -vel való osztási maradékától függ.)

Tehát g különböző hatványainak a száma d .

A hatványok periodikusan ismétlődnek

Tétel (K1.5.8, 4.3.10, FGy3.2.2)

Legyen $0 \neq g \in \mathbb{C}$ legkisebb pozitív jó kitevője d .
Ekkor g rendje d , és g hatványai d hosszú periódusban ismétlődnek.

Bizonyítás:

Beláttuk: a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

$$g^k = g^\ell \iff g^{k-\ell} = 1 \iff d \mid k - \ell.$$

Ezért $1 = g^0 = g^d, g^1, \dots, g^{d-1}$ páronként különböző.

Ezek g összes hatványai, mert ha n tetszőleges egész, akkor

$n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$, és $d \mid n - r$ miatt $g^n = g^r$.

(Így g^n csak az n -nek a d -vel való osztási maradékától függ.)

Tehát g különböző hatványainak a száma d .

Azaz g rendje d ,

A hatványok periodikusan ismétlődnek

Tétel (K1.5.8, 4.3.10, FGy3.2.2)

Legyen $0 \neq g \in \mathbb{C}$ legkisebb pozitív jó kitevője d .
Ekkor g rendje d , és g hatványai d hosszú periódusban ismétlődnek.

Bizonyítás:

Beláttuk: a jó kitevők pontosan a d többszörösei.

$$g^k = g^\ell \iff g^{k-\ell} = 1 \iff d \mid k - \ell.$$

Ezért $1 = g^0 = g^d, g^1, \dots, g^{d-1}$ páronként különböző.

Ezek g összes hatványai, mert ha n tetszőleges egész, akkor $n = dq + r$, ahol $0 \leq r < d$, és $d \mid n - r$ miatt $g^n = g^r$.

(Így g^n csak az n -nek a d -vel való osztási maradékától függ.)

Tehát g különböző hatványainak a száma d .

Azaz g rendje d , és a hatványok periodikusan ismétlődnek. □

Permutáció rendjének leolvasása

Állítás (K4.3.12)

Az $f = (x_1, \dots, x_k)$ ciklus rendje k , vagyis a hossza.

Permutáció rendjének leolvasása

Állítás (K4.3.12)

Az $f = (x_1, \dots, x_k)$ ciklus rendje k , vagyis a hossza. Permutáció rendje a diszjunkt ciklushosszak legkisebb közös többszöröse.

Permutáció rendjének leolvasása

Állítás (K4.3.12)

Az $f = (x_1, \dots, x_k)$ ciklus rendje k , vagyis a hossza. Permutáció rendje a diszjunkt ciklushosszak legkisebb közös többszöröse.

Példa: $(23)(15)(45)(42)(13) = (12)(354)$

Permutáció rendjének leolvasása

Állítás (K4.3.12)

Az $f = (x_1, \dots, x_k)$ ciklus rendje k , vagyis a hossza. Permutáció rendje a diszjunkt ciklushosszak legkisebb közös többszöröse.

Példa: $(23)(15)(45)(42)(13) = (12)(354)$ rendje $[2, 3] = 6$.

Permutáció rendjének leolvasása

Állítás (K4.3.12)

Az $f = (x_1, \dots, x_k)$ ciklus rendje k , vagyis a hossza. Permutáció rendje a diszjunkt ciklushosszak legkisebb közös többszöröse.

Példa: $(23)(15)(45)(42)(13) = (12)(354)$ rendje $[2, 3] = 6$.

FONTOS: a ciklusok diszjunktak kell, hogy legyenek!

Permutáció rendjének leolvasása

Állítás (K4.3.12)

Az $f = (x_1, \dots, x_k)$ ciklus rendje k , vagyis a hossza. Permutáció rendje a diszjunkt ciklushosszak legkisebb közös többszöröse.

Példa: $(23)(15)(45)(42)(13) = (12)(354)$ rendje $[2, 3] = 6$.

FONTOS: a ciklusok diszjunktak kell, hogy legyenek!

Bizonyítás

Ha $\ell < k$, akkor f^ℓ az x_1 -et $x_{\ell+1} \neq x_1$ -be viszi,

Permutáció rendjének leolvasása

Állítás (K4.3.12)

Az $f = (x_1, \dots, x_k)$ ciklus rendje k , vagyis a hossza. Permutáció rendje a diszjunkt ciklushosszak legkisebb közös többszöröse.

Példa: $(23)(15)(45)(42)(13) = (12)(354)$ rendje $[2, 3] = 6$.

FONTOS: a ciklusok diszjunktak kell, hogy legyenek!

Bizonyítás

Ha $\ell < k$, akkor f^ℓ az x_1 -et $x_{\ell+1} \neq x_1$ -be viszi, így $f^\ell \neq id$.

Permutáció rendjének leolvasása

Állítás (K4.3.12)

Az $f = (x_1, \dots, x_k)$ ciklus rendje k , vagyis a hossza. Permutáció rendje a diszjunkt ciklushosszak legkisebb közös többszöröse.

Példa: $(23)(15)(45)(42)(13) = (12)(354)$ rendje $[2, 3] = 6$.

FONTOS: a ciklusok diszjunktak kell, hogy legyenek!

Bizonyítás

Ha $\ell < k$, akkor f^ℓ az x_1 -et $x_{\ell+1} \neq x_1$ -be viszi, így $f^\ell \neq id$.

De $f^k = id$, mert a ciklus minden eleme egyszer „körbemegy”.

Permutáció rendjének leolvasása

Állítás (K4.3.12)

Az $f = (x_1, \dots, x_k)$ ciklus rendje k , vagyis a hossza. Permutáció rendje a diszjunkt ciklushosszak legkisebb közös többszöröse.

Példa: $(23)(15)(45)(42)(13) = (12)(354)$ rendje $[2, 3] = 6$.

FONTOS: a ciklusok diszjunktak kell, hogy legyenek!

Bizonyítás

Ha $\ell < k$, akkor f^ℓ az x_1 -et $x_{\ell+1} \neq x_1$ -be viszi, így $f^\ell \neq id$.

De $f^k = id$, mert a ciklus minden eleme egyszer „körbemegy”.

Legyen $g = g_1 \dots g_m$, ahol $g_1, \dots, g_m$ diszjunkt ciklusok.

Permutáció rendjének leolvasása

Állítás (K4.3.12)

Az $f = (x_1, \dots, x_k)$ ciklus rendje k , vagyis a hossza. Permutáció rendje a diszjunkt ciklushosszak legkisebb közös többszöröse.

Példa: $(23)(15)(45)(42)(13) = (12)(354)$ rendje $[2, 3] = 6$.

FONTOS: a ciklusok diszjunktak kell, hogy legyenek!

Bizonyítás

Ha $\ell < k$, akkor f^ℓ az x_1 -et $x_{\ell+1} \neq x_1$ -be viszi, így $f^\ell \neq id$.

De $f^k = id$, mert a ciklus minden eleme egyszer „körbemegy”.

Legyen $g = g_1 \dots g_m$, ahol $g_1, \dots, g_m$ diszjunkt ciklusok.

Ekkor $g^\ell = id \iff g_j^\ell = id$ minden j -re,

Permutáció rendjének leolvasása

Állítás (K4.3.12)

Az $f = (x_1, \dots, x_k)$ ciklus rendje k , vagyis a hossza. Permutáció rendje a diszjunkt ciklushosszak legkisebb közös többszöröse.

Példa: $(23)(15)(45)(42)(13) = (12)(354)$ rendje $[2, 3] = 6$.

FONTOS: a ciklusok diszjunktak kell, hogy legyenek!

Bizonyítás

Ha $\ell < k$, akkor f^ℓ az x_1 -et $x_{\ell+1} \neq x_1$ -be viszi, így $f^\ell \neq id$.

De $f^k = id$, mert a ciklus minden eleme egyszer „körbemegy”.

Legyen $g = g_1 \dots g_m$, ahol $g_1, \dots, g_m$ diszjunkt ciklusok.

Ekkor $g^\ell = id \iff g_j^\ell = id$ minden j -re,

mert ezek a ciklusok diszjunkt halmazokat mozgatnak.

Permutáció rendjének leolvasása

Állítás (K4.3.12)

Az $f = (x_1, \dots, x_k)$ ciklus rendje k , vagyis a hossza. Permutáció rendje a diszjunkt ciklushosszak legkisebb közös többszöröse.

Példa: $(23)(15)(45)(42)(13) = (12)(354)$ rendje $[2, 3] = 6$.

FONTOS: a ciklusok diszjunktak kell, hogy legyenek!

Bizonyítás

Ha $\ell < k$, akkor f^ℓ az x_1 -et $x_{\ell+1} \neq x_1$ -be viszi, így $f^\ell \neq id$.

De $f^k = id$, mert a ciklus minden eleme egyszer „körbemegy”.

Legyen $g = g_1 \dots g_m$, ahol $g_1, \dots, g_m$ diszjunkt ciklusok.

Ekkor $g^\ell = id \iff g_j^\ell = id$ minden j -re,

mert ezek a ciklusok diszjunkt halmazokat mozgatnak.

De $g_j^\ell = id \iff g_j$ rendje (vagyis a hossza) osztója ℓ -nek.

Permutáció rendjének leolvasása

Állítás (K4.3.12)

Az $f = (x_1, \dots, x_k)$ ciklus rendje k , vagyis a hossza. Permutáció rendje a diszjunkt ciklushosszak legkisebb közös többszöröse.

Példa: $(23)(15)(45)(42)(13) = (12)(354)$ rendje $[2, 3] = 6$.

FONTOS: a ciklusok diszjunktak kell, hogy legyenek!

Bizonyítás

Ha $\ell < k$, akkor f^ℓ az x_1 -et $x_{\ell+1} \neq x_1$ -be viszi, így $f^\ell \neq id$.

De $f^k = id$, mert a ciklus minden eleme egyszer „körbemegy”.

Legyen $g = g_1 \dots g_m$, ahol $g_1, \dots, g_m$ diszjunkt ciklusok.

Ekkor $g^\ell = id \iff g_j^\ell = id$ minden j -re,

mert ezek a ciklusok diszjunkt halmazokat mozgatnak.

De $g_j^\ell = id \iff g_j$ rendje (vagyis a hossza) osztója ℓ -nek.

Tehát g jó kitevői a g_j ciklusok hosszainak közös többszörösei. $\square$

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre. Hány ugrás után jut vissza a kiindulópontához?

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
Hány kört tesz meg ezalatt?

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcsot érint összesen?

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1				
2				
3				
4				
5				
k				

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0			
2				
3				
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1			
2				
3				
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2			
2				
3				
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3			
2				
3				
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4			
2				
3				
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5			
2				
3				
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0			
2				
3				
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6		
2				
3				
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	
2				
3				
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcscsám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2				
3				
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcscsám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0			
3				
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcscsám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2			
3				
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4			
3				
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcscsám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0			
3				
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcscsám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3		
3				
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcscsám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	
3				
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3				
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0			
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3			
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0			
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2		
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcscsám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4				
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0			
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4			
5				
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2			
5				
k				

0123450123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2-0			
5				
k				

0123450123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.

Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?

Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2-0	3		
5				
k				

0123450123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2-0	3	2	
5				
k				

0123450123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2-0	3	2	3
5				
k				

0123450123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2-0	3	2	3
5	0			
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.

Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?

Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2-0	3	2	3
5	0-5			
k				

0123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2-0	3	2	3
5	0-5-4			
k				

0123450123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2-0	3	2	3
5	0-5-4-3			
k				

0123450123450123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2-0	3	2	3
5	0-5-4-3-2			
k				

0123450123450123450123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2-0	3	2	3
5	0-5-4-3-2-1			
k				

0123450123450123450123450123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2-0	3	2	3
5	0-5-4-3-2-1-0			
k				

0123450123450123450123450123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2-0	3	2	3
5	0-5-4-3-2-1-0	6		
k				

0123450123450123450123450123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2-0	3	2	3
5	0-5-4-3-2-1-0	6	5	
k				

0123450123450123450123450123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2-0	3	2	3
5	0-5-4-3-2-1-0	6	5	6
k				

0123450123450123450123450123450

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2-0	3	2	3
5	0-5-4-3-2-1-0	6	5	6
k		$n/(n, k)$		

Az (n, k) legnagyobb közös osztót jelöl.

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.

Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?

Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2-0	3	2	3
5	0-5-4-3-2-1-0	6	5	6
k		$n/(n, k)$		$n/(n, k)$

Az (n, k) legnagyobb közös osztót jelöl.

A bolhás feladat

Egy bolha ugrál körbe egy szabályos n -szög csúcsain úgy, hogy minden ugrásnál k csúcsnyit jut előre.
 Hány ugrás után jut vissza a kiindulóponthoz?
 Hány kört tesz meg ezalatt? Hány csúcst érint összesen?

Legyen $n = 6$, a csúcsokat számozzuk így: $0, 1, 2, 3, 4, 5$.

k	bejárás	ugrásszám	körszám	csúcsszám
1	0-1-2-3-4-5-0	6	1	6
2	0-2-4-0	3	1	3
3	0-3-0	2	1	2
4	0-4-2-0	3	2	3
5	0-5-4-3-2-1-0	6	5	6
k		$n/(n, k)$	$k/(n, k)$	$n/(n, k)$

Az (n, k) legnagyobb közös osztót jelöl.

A bolhás feladat megoldása

Megoldás (K1.5.9)

A bolha k -asával ugrál:

A bolhás feladat megoldása

Megoldás (K1.5.9)

A bolha k -asával ugrál: m ugrás után a km -edik csúcson lesz.

A bolhás feladat megoldása

Megoldás (K1.5.9)

A bolha k -asával ugrál: m ugrás után a km -edik csúcson lesz.
Ez akkor a kiindulópont, ha $n \mid km$.

A bolhás feladat megoldása

Megoldás (K1.5.9)

A bolha k -asával ugrál: m ugrás után a km -edik csúcson lesz. Ez akkor a kiindulópont, ha $n \mid km$. A legkisebb ilyen m kell.

A bolhás feladat megoldása

Megoldás (K1.5.9)

A bolha k -asával ugrál: m ugrás után a km -edik csúcson lesz. Ez akkor a kiindulópont, ha $n \mid km$. A legkisebb ilyen m kell.

$$n \mid km \iff \frac{n}{(n, k)} \mid \frac{k}{(n, k)} m$$

A bolhás feladat megoldása

Megoldás (K1.5.9)

A bolha k -asával ugrál: m ugrás után a km -edik csúcson lesz. Ez akkor a kiindulópont, ha $n \mid km$. A legkisebb ilyen m kell.

$$n \mid km \iff \frac{n}{(n, k)} \mid \frac{k}{(n, k)} m$$

Mivel $n/(n, k)$ és $k/(n, k)$ relatív prímek,

A bolhás feladat megoldása

Megoldás (K1.5.9)

A bolha k -asával ugrál: m ugrás után a km -edik csúcson lesz. Ez akkor a kiindulópont, ha $n \mid km$. A legkisebb ilyen m kell.

$$n \mid km \iff \frac{n}{(n, k)} \mid \frac{k}{(n, k)} m$$

Mivel $n/(n, k)$ és $k/(n, k)$ relatív prímek, ez akkor igaz, ha

$$\frac{n}{(n, k)} \mid m.$$

A bolhás feladat megoldása

Megoldás (K1.5.9)

A bolha k -asával ugrál: m ugrás után a km -edik csúcson lesz. Ez akkor a kiindulópont, ha $n \mid km$. A legkisebb ilyen m kell.

$$n \mid km \iff \frac{n}{(n, k)} \mid \frac{k}{(n, k)} m$$

Mivel $n/(n, k)$ és $k/(n, k)$ relatív prímek, ez akkor igaz, ha

$$\frac{n}{(n, k)} \mid m.$$

A **legkisebb** ilyen m maga az $n/(n, k)$.

A bolhás feladat megoldása

Megoldás (K1.5.9)

A bolha k -asával ugrál: m ugrás után a km -edik csúcson lesz. Ez akkor a kiindulópont, ha $n \mid km$. A legkisebb ilyen m kell.

$$n \mid km \iff \frac{n}{(n, k)} \mid \frac{k}{(n, k)} m$$

Mivel $n/(n, k)$ és $k/(n, k)$ relatív prímek, ez akkor igaz, ha

$$\frac{n}{(n, k)} \mid m.$$

A **legkisebb** ilyen m maga az $n/(n, k)$.

Így a bolha $n/(n, k)$ ugrást tesz meg, amikor először visszaér.

A bolhás feladat megoldása

Megoldás (K1.5.9)

A bolha k -asával ugrál: m ugrás után a km -edik csúcson lesz. Ez akkor a kiindulópont, ha $n \mid km$. A legkisebb ilyen m kell.

$$n \mid km \iff \frac{n}{(n, k)} \mid \frac{k}{(n, k)} m$$

Mivel $n/(n, k)$ és $k/(n, k)$ relatív prímek, ez akkor igaz, ha

$$\frac{n}{(n, k)} \mid m.$$

A legkisebb ilyen m maga az $n/(n, k)$.

Így a bolha $n/(n, k)$ ugrást tesz meg, amikor először visszaér.

HF: ennyi csúcst is érint.

A bolhás feladat megoldása

Megoldás (K1.5.9)

A bolha k -asával ugrál: m ugrás után a km -edik csúcson lesz. Ez akkor a kiindulópont, ha $n \mid km$. A legkisebb ilyen m kell.

$$n \mid km \iff \frac{n}{(n, k)} \mid \frac{k}{(n, k)} m$$

Mivel $n/(n, k)$ és $k/(n, k)$ relatív prímek, ez akkor igaz, ha

$$\frac{n}{(n, k)} \mid m.$$

A **legkisebb** ilyen m maga az $n/(n, k)$.

Így a bolha $n/(n, k)$ ugrást tesz meg, amikor először visszaér.

HF: ennyi csúcst is érint. Ezalatt k -szor ennyi „távolságot” tesz meg,

A bolhás feladat megoldása

Megoldás (K1.5.9)

A bolha k -asával ugrál: m ugrás után a km -edik csúcson lesz. Ez akkor a kiindulópont, ha $n \mid km$. A legkisebb ilyen m kell.

$$n \mid km \iff \frac{n}{(n, k)} \mid \frac{k}{(n, k)} m$$

Mivel $n/(n, k)$ és $k/(n, k)$ relatív prímek, ez akkor igaz, ha

$$\frac{n}{(n, k)} \mid m.$$

A **legkisebb** ilyen m maga az $n/(n, k)$.

Így a bolha $n/(n, k)$ ugrást tesz meg, amikor először visszaér.

HF: ennyi csúcst is érint. Ezalatt k -szor ennyi „távolságot” tesz meg, ami $kn/(n, k)$.

A bolhás feladat megoldása

Megoldás (K1.5.9)

A bolha k -asával ugrál: m ugrás után a km -edik csúcson lesz. Ez akkor a kiindulópont, ha $n \mid km$. A legkisebb ilyen m kell.

$$n \mid km \iff \frac{n}{(n, k)} \mid \frac{k}{(n, k)} m$$

Mivel $n/(n, k)$ és $k/(n, k)$ relatív prímek, ez akkor igaz, ha

$$\frac{n}{(n, k)} \mid m.$$

A **legkisebb** ilyen m maga az $n/(n, k)$.

Így a bolha $n/(n, k)$ ugrást tesz meg, amikor először visszaér.

HF: ennyi csúcst is érint. Ezalatt k -szor ennyi „távolságot” tesz meg, ami $kn/(n, k)$. A kör hossza n ,

A bolhás feladat megoldása

Megoldás (K1.5.9)

A bolha k -asával ugrál: m ugrás után a km -edik csúcson lesz. Ez akkor a kiindulópont, ha $n \mid km$. A legkisebb ilyen m kell.

$$n \mid km \iff \frac{n}{(n, k)} \mid \frac{k}{(n, k)} m$$

Mivel $n/(n, k)$ és $k/(n, k)$ relatív prímek, ez akkor igaz, ha

$$\frac{n}{(n, k)} \mid m.$$

A legkisebb ilyen m maga az $n/(n, k)$.

Így a bolha $n/(n, k)$ ugrást tesz meg, amikor először visszaér.

HF: ennyi csúcst is érint. Ezalatt k -szor ennyi „távolságot” tesz meg, ami $kn/(n, k)$. A kör hossza n , ezért a megtett körök száma a megtett távolság n -edrésze,

A bolhás feladat megoldása

Megoldás (K1.5.9)

A bolha k -asával ugrál: m ugrás után a km -edik csúcson lesz. Ez akkor a kiindulópont, ha $n \mid km$. A legkisebb ilyen m kell.

$$n \mid km \iff \frac{n}{(n, k)} \mid \frac{k}{(n, k)} m$$

Mivel $n/(n, k)$ és $k/(n, k)$ relatív prímek, ez akkor igaz, ha

$$\frac{n}{(n, k)} \mid m.$$

A legkisebb ilyen m maga az $n/(n, k)$.

Így a bolha $n/(n, k)$ ugrást tesz meg, amikor először visszaér.

HF: ennyi csúcst is érint. Ezalatt k -szor ennyi „távolságot” tesz meg, ami $kn/(n, k)$. A kör hossza n , ezért a megtett körök száma a megtett távolság n -edrésze, vagyis $k/(n, k)$. □

Hatvány rendjének képlete

Tétel (K1.5.10, 4.3.10)

Ha g rendje véges és k egész, akkor $o(g^k) = \frac{o(g)}{(o(g), k)}$.

Hatvány rendjének képlete

Tétel (K1.5.10, 4.3.10)

Ha g rendje véges és k egész, akkor $o(g^k) = \frac{o(g)}{(o(g), k)}$.

Bizonyítás

Legyen g rendje n , írjuk g hatványait egy n -szög csúcsaira.

Hatvány rendjének képlete

Tétel (K1.5.10, 4.3.10)

Ha g rendje véges és k egész, akkor $o(g^k) = \frac{o(g)}{(o(g), k)}$.

Bizonyítás

Legyen g rendje n , írjuk g hatványait egy n -szög csúcsaira. Amikor g^k -t hatványozzuk, akkor k -asával ugrálunk körbe a csúcsokon,

Hatvány rendjének képlete

Tétel (K1.5.10, 4.3.10)

Ha g rendje véges és k egész, akkor $o(g^k) = \frac{o(g)}{(o(g), k)}$.

Bizonyítás

Legyen g rendje n , írjuk g hatványait egy n -szög csúcsaira. Amikor g^k -t hatványozzuk, akkor k -asával ugrálunk körbe a csúcsokon, a $z^0 = 1$ -ből kiindulva.

Hatvány rendjének képlete

Tétel (K1.5.10, 4.3.10)

Ha g rendje véges és k egész, akkor $o(g^k) = \frac{o(g)}{(o(g), k)}$.

Bizonyítás

Legyen g rendje n , írjuk g hatványait egy n -szög csúcsaira. Amikor g^k -t hatványozzuk, akkor k -asával ugrálunk körbe a csúcsokon, a $z^0 = 1$ -ből kiindulva. A bolhás feladat miatt először az $n/(n, k)$ -edik lépésben kapunk 1-et.

Hatvány rendjének képlete

Tétel (K1.5.10, 4.3.10)

Ha g rendje véges és k egész, akkor $o(g^k) = \frac{o(g)}{(o(g), k)}$.

Bizonyítás

Legyen g rendje n , írjuk g hatványait egy n -szög csúcsaira. Amikor g^k -t hatványozzuk, akkor k -asával ugrálunk körbe a csúcsokon, a $z^0 = 1$ -ből kiindulva. A bolhás feladat miatt először az $n/(n, k)$ -edik lépésben kapunk 1-et.

Vagyis g^k -nak az $n/(n, k)$ -edik hatványa lesz először 1. □

Hatvány rendjének képlete

Tétel (K1.5.10, 4.3.10)

Ha g rendje véges és k egész, akkor $o(g^k) = \frac{o(g)}{(o(g), k)}$.

Bizonyítás

Legyen g rendje n , írjuk g hatványait egy n -szög csúcsaira. Amikor g^k -t hatványozzuk, akkor k -asával ugrálunk körbe a csúcsokon, a $z^0 = 1$ -ből kiindulva. A bolhás feladat miatt először az $n/(n, k)$ -edik lépésben kapunk 1-et.

Vagyis g^k -nak az $n/(n, k)$ -edik hatványa lesz először 1. □

Illusztráció: $o(i) = 4$.

Hatvány rendjének képlete

Tétel (K1.5.10, 4.3.10)

Ha g rendje véges és k egész, akkor $o(g^k) = \frac{o(g)}{(o(g), k)}$.

Bizonyítás

Legyen g rendje n , írjuk g hatványait egy n -szög csúcsaira. Amikor g^k -t hatványozzuk, akkor k -asával ugrálunk körbe a csúcsokon, a $z^0 = 1$ -ből kiindulva. A bolhás feladat miatt először az $n/(n, k)$ -edik lépésben kapunk 1-et.

Vagyis g^k -nak az $n/(n, k)$ -edik hatványa lesz először 1. □

Illusztráció: $o(i) = 4$. Ezért $o(i^3) =$

Hatvány rendjének képlete

Tétel (K1.5.10, 4.3.10)

Ha g rendje véges és k egész, akkor $o(g^k) = \frac{o(g)}{(o(g), k)}$.

Bizonyítás

Legyen g rendje n , írjuk g hatványait egy n -szög csúcsaira. Amikor g^k -t hatványozzuk, akkor k -asával ugrálunk körbe a csúcsokon, a $z^0 = 1$ -ből kiindulva. A bolhás feladat miatt először az $n/(n, k)$ -edik lépésben kapunk 1-et.

Vagyis g^k -nak az $n/(n, k)$ -edik hatványa lesz először 1. □

Illusztráció: $o(i) = 4$. Ezért $o(i^3) = \frac{4}{(4, 3)}$

Hatvány rendjének képlete

Tétel (K1.5.10, 4.3.10)

Ha g rendje véges és k egész, akkor $o(g^k) = \frac{o(g)}{(o(g), k)}$.

Bizonyítás

Legyen g rendje n , írjuk g hatványait egy n -szög csúcsaira. Amikor g^k -t hatványozzuk, akkor k -asával ugrálunk körbe a csúcsokon, a $z^0 = 1$ -ből kiindulva. A bolhás feladat miatt először az $n/(n, k)$ -edik lépésben kapunk 1-et.

Vagyis g^k -nak az $n/(n, k)$ -edik hatványa lesz először 1. □

Illusztráció: $o(i) = 4$. Ezért $o(i^3) = \frac{4}{(4, 3)} = 4$.

A rend meghatározása komplex számokra

Állítás (K1.5.11)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ rendje pontosan akkor véges

A rend meghatározása komplex számokra

Állítás (K1.5.11)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ rendje pontosan akkor véges (azaz z akkor egységgyök),

A rend meghatározása komplex számokra

Állítás (K1.5.11)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ rendje pontosan akkor véges (azaz z akkor egységgyök), ha hossza 1 ,

A rend meghatározása komplex számokra

Állítás (K1.5.11)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ rendje pontosan akkor véges (azaz z akkor egységgyök), ha hossza 1 , és szöge a 2π racionális többszöröse.

A rend meghatározása komplex számokra

Állítás (K1.5.11)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ rendje pontosan akkor véges (azaz z akkor egységgyök), ha hossza 1 , és szöge a 2π racionális többszöröse. Legyen a szög $(p/q)2\pi$.

A rend meghatározása komplex számokra

Állítás (K1.5.11)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ rendje pontosan akkor véges (azaz z akkor egységgyök), ha hossza 1 , és szöge a 2π racionális többszöröse. Legyen a szög $(p/q)2\pi$. Egyszerűsítsük ezt a törtet: $p/q = k/n$.

A rend meghatározása komplex számokra

Állítás (K1.5.11)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ rendje pontosan akkor véges (azaz z akkor egységgyök), ha hossza 1 , és szöge a 2π racionális többszöröse.

Legyen a szög $(p/q)2\pi$. Egyszerűsítsük ezt a törtet: $p/q = k/n$.

Így $(k, n) = 1$,

A rend meghatározása komplex számokra

Állítás (K1.5.11)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ rendje pontosan akkor véges (azaz z akkor egységgyök), ha hossza 1 , és szöge a 2π racionális többszöröse.

Legyen a szög $(p/q)2\pi$. Egyszerűsítsük ezt a törtet: $p/q = k/n$.

Így $(k, n) = 1$, ekkor $z = \varepsilon_k = \cos\left(\frac{k}{n} \cdot 2\pi\right) + i \sin\left(\frac{k}{n} \cdot 2\pi\right)$ rendje n .

A rend meghatározása komplex számokra

Állítás (K1.5.11)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ rendje pontosan akkor véges (azaz z akkor egységgyök), ha hossza 1 , és szöge a 2π racionális többszöröse. Legyen a szög $(p/q)2\pi$. Egyszerűsítsük ezt a törtet: $p/q = k/n$. Így $(k, n) = 1$, ekkor $z = \varepsilon_k = \cos\left(\frac{k}{n} \cdot 2\pi\right) + i \sin\left(\frac{k}{n} \cdot 2\pi\right)$ rendje n .

Bizonyítás

Ha $z^n = 1$, akkor $z = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ alkalmas k -ra.

A rend meghatározása komplex számokra

Állítás (K1.5.11)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ rendje pontosan akkor véges (azaz z akkor egységgyök), ha hossza 1 , és szöge a 2π racionális többszöröse. Legyen a szög $(p/q)2\pi$. Egyszerűsítsük ezt a törtet: $p/q = k/n$. Így $(k, n) = 1$, ekkor $z = \varepsilon_k = \cos(\frac{k}{n} \cdot 2\pi) + i \sin(\frac{k}{n} \cdot 2\pi)$ rendje n .

Bizonyítás

Ha $z^n = 1$, akkor $z = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ alkalmas k -ra. Láttuk, hogy $\varepsilon_1 = \cos(2\pi/n) + i \sin(2\pi/n)$ -nek a k -adik hatványa ε_k ,

A rend meghatározása komplex számokra

Állítás (K1.5.11)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ rendje pontosan akkor véges (azaz z akkor egységgyök), ha hossza 1 , és szöge a 2π racionális többszöröse. Legyen a szög $(p/q)2\pi$. Egyszerűsítsük ezt a törtet: $p/q = k/n$. Így $(k, n) = 1$, ekkor $z = \varepsilon_k = \cos(\frac{k}{n} \cdot 2\pi) + i \sin(\frac{k}{n} \cdot 2\pi)$ rendje n .

Bizonyítás

Ha $z^n = 1$, akkor $z = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ alkalmas k -ra. Láttuk, hogy $\varepsilon_1 = \cos(2\pi/n) + i \sin(2\pi/n)$ -nek a k -adik hatványa ε_k , ezért ε_1 hatványai pontosan az n -edik egységgyökök.

A rend meghatározása komplex számokra

Állítás (K1.5.11)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ rendje pontosan akkor véges (azaz z akkor egységgyök), ha hossza 1 , és szöge a 2π racionális többszöröse. Legyen a szög $(p/q)2\pi$. Egyszerűsítsük ezt a törtet: $p/q = k/n$. Így $(k, n) = 1$, ekkor $z = \varepsilon_k = \cos(\frac{k}{n} \cdot 2\pi) + i \sin(\frac{k}{n} \cdot 2\pi)$ rendje n .

Bizonyítás

Ha $z^n = 1$, akkor $z = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ alkalmas k -ra. Láttuk, hogy $\varepsilon_1 = \cos(2\pi/n) + i \sin(2\pi/n)$ -nek a k -adik hatványa ε_k , ezért ε_1 hatványai pontosan az n -edik egységgyökök. Így ε_1 -nek n darab hatványa van,

A rend meghatározása komplex számokra

Állítás (K1.5.11)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ rendje pontosan akkor véges (azaz z akkor egységgyök), ha hossza 1 , és szöge a 2π racionális többszöröse. Legyen a szög $(p/q)2\pi$. Egyszerűsítsük ezt a törtet: $p/q = k/n$. Így $(k, n) = 1$, ekkor $z = \varepsilon_k = \cos(\frac{k}{n} \cdot 2\pi) + i \sin(\frac{k}{n} \cdot 2\pi)$ rendje n .

Bizonyítás

Ha $z^n = 1$, akkor $z = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ alkalmas k -ra. Láttuk, hogy $\varepsilon_1 = \cos(2\pi/n) + i \sin(2\pi/n)$ -nek a k -adik hatványa ε_k , ezért ε_1 hatványai pontosan az n -edik egységgyökök. Így ε_1 -nek n darab hatványa van, azaz rendje $o(\varepsilon_1) = n$.

A rend meghatározása komplex számokra

Állítás (K1.5.11)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ rendje pontosan akkor véges (azaz z akkor egységgyök), ha hossza 1 , és szöge a 2π racionális többszöröse. Legyen a szög $(p/q)2\pi$. Egyszerűsítsük ezt a törtet: $p/q = k/n$. Így $(k, n) = 1$, ekkor $z = \varepsilon_k = \cos(\frac{k}{n} \cdot 2\pi) + i \sin(\frac{k}{n} \cdot 2\pi)$ rendje n .

Bizonyítás

Ha $z^n = 1$, akkor $z = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ alkalmas k -ra. Láttuk, hogy $\varepsilon_1 = \cos(2\pi/n) + i \sin(2\pi/n)$ -nek a k -adik hatványa ε_k , ezért ε_1 hatványai pontosan az n -edik egységgyökök. Így ε_1 -nek n darab hatványa van, azaz rendje $o(\varepsilon_1) = n$. A hatvány rendjének képlete miatt $o(\varepsilon_k) = o(\varepsilon_1^k) =$

A rend meghatározása komplex számokra

Állítás (K1.5.11)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ rendje pontosan akkor véges (azaz z akkor egységgyök), ha hossza 1 , és szöge a 2π racionális többszöröse. Legyen a szög $(p/q)2\pi$. Egyszerűsítsük ezt a törtet: $p/q = k/n$. Így $(k, n) = 1$, ekkor $z = \varepsilon_k = \cos(\frac{k}{n} \cdot 2\pi) + i \sin(\frac{k}{n} \cdot 2\pi)$ rendje n .

Bizonyítás

Ha $z^n = 1$, akkor $z = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ alkalmas k -ra. Láttuk, hogy $\varepsilon_1 = \cos(2\pi/n) + i \sin(2\pi/n)$ -nek a k -adik hatványa ε_k , ezért ε_1 hatványai pontosan az n -edik egységgyökök. Így ε_1 -nek n darab hatványa van, azaz rendje $o(\varepsilon_1) = n$. A hatvány rendjének képlete miatt $o(\varepsilon_k) = o(\varepsilon_1^k) = n/(n, k)$.

A rend meghatározása komplex számokra

Állítás (K1.5.11)

A $0 \neq z \in \mathbb{C}$ rendje pontosan akkor véges (azaz z akkor egységgyök), ha hossza 1 , és szöge a 2π racionális többszöröse. Legyen a szög $(p/q)2\pi$. Egyszerűsítsük ezt a törtet: $p/q = k/n$. Így $(k, n) = 1$, ekkor $z = \varepsilon_k = \cos(\frac{k}{n} \cdot 2\pi) + i \sin(\frac{k}{n} \cdot 2\pi)$ rendje n .

Bizonyítás

Ha $z^n = 1$, akkor $z = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ alkalmas k -ra. Láttuk, hogy $\varepsilon_1 = \cos(2\pi/n) + i \sin(2\pi/n)$ -nek a k -adik hatványa ε_k , ezért ε_1 hatványai pontosan az n -edik egységgyökök. Így ε_1 -nek n darab hatványa van, azaz rendje $o(\varepsilon_1) = n$. A hatvány rendjének képlete miatt $o(\varepsilon_k) = o(\varepsilon_1^k) = n/(n, k)$. Mivel $(n, k) = 1$, ezért $o(\varepsilon_k) = n$. $\square$

Példa a rend meghatározására

Állítás

Ha $(n, k) = 1$, akkor $\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ rendje n .

Példa a rend meghatározására

Állítás

Ha $(n, k) = 1$, akkor $\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ rendje n .

Példa (K1.5.15)

Mennyi lesz $z = \cos 336^\circ + i \sin 336^\circ$ rendje?

Példa a rend meghatározására

Állítás

Ha $(n, k) = 1$, akkor $\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ rendje n .

Példa (K1.5.15)

Mennyi lesz $z = \cos 336^\circ + i \sin 336^\circ$ rendje?

Megoldás

$\cos 336^\circ + i \sin 336^\circ$ hossza 1,

Példa a rend meghatározására

Állítás

Ha $(n, k) = 1$, akkor $\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ rendje n .

Példa (K1.5.15)

Mennyi lesz $z = \cos 336^\circ + i \sin 336^\circ$ rendje?

Megoldás

$\cos 336^\circ + i \sin 336^\circ$ hossza 1, szöge $336 \cdot 1^\circ$,

Példa a rend meghatározására

Állítás

Ha $(n, k) = 1$, akkor $\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ rendje n .

Példa (K1.5.15)

Mennyi lesz $z = \cos 336^\circ + i \sin 336^\circ$ rendje?

Megoldás

$\cos 336^\circ + i \sin 336^\circ$ hossza 1, szöge $336 \cdot 1^\circ$, ami $336/360 \cdot 2\pi$.

Példa a rend meghatározására

Állítás

Ha $(n, k) = 1$, akkor $\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ rendje n .

Példa (K1.5.15)

Mennyi lesz $z = \cos 336^\circ + i \sin 336^\circ$ rendje?

Megoldás

$\cos 336^\circ + i \sin 336^\circ$ hossza 1, szöge $336 \cdot 1^\circ$, ami $336/360 \cdot 2\pi$.
 $336/360$ racionális szám, így z egységgyök.

Példa a rend meghatározására

Állítás

Ha $(n, k) = 1$, akkor $\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ rendje n .

Példa (K1.5.15)

Mennyi lesz $z = \cos 336^\circ + i \sin 336^\circ$ rendje?

Megoldás

$\cos 336^\circ + i \sin 336^\circ$ hossza 1, szöge $336 \cdot 1^\circ$, ami $336/360 \cdot 2\pi$.
 $336/360$ racionális szám, így z egységgyök. Egyszerűsítve:

$$\frac{336}{360} = \frac{14}{15}.$$

Példa a rend meghatározására

Állítás

Ha $(n, k) = 1$, akkor $\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ rendje n .

Példa (K1.5.15)

Mennyi lesz $z = \cos 336^\circ + i \sin 336^\circ$ rendje?

Megoldás

$\cos 336^\circ + i \sin 336^\circ$ hossza 1, szöge $336 \cdot 1^\circ$, ami $336/360 \cdot 2\pi$.
 $336/360$ racionális szám, így z egységgyök. Egyszerűsítve:

$$\frac{336}{360} = \frac{14}{15}.$$

Tehát $z = \cos(14 \cdot 2\pi/15) + i \sin(14 \cdot 2\pi/15)$.

Példa a rend meghatározására

Állítás

Ha $(n, k) = 1$, akkor $\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ rendje n .

Példa (K1.5.15)

Mennyi lesz $z = \cos 336^\circ + i \sin 336^\circ$ rendje?

Megoldás

$\cos 336^\circ + i \sin 336^\circ$ hossza 1, szöge $336 \cdot 1^\circ$, ami $336/360 \cdot 2\pi$.
 $336/360$ racionális szám, így z egységgyök. Egyszerűsítve:

$$\frac{336}{360} = \frac{14}{15}.$$

Tehát $z = \cos(14 \cdot 2\pi/15) + i \sin(14 \cdot 2\pi/15)$.

Mivel $(14, 15) = 1$, ezért z rendje a fenti állítás miatt 15. □

A rend tulajdonságainak összefoglalása

Összefoglalás (K1.5.8, K1.5.11)

Legyen z nem nulla komplex szám.

- A z **egységgyök**, ha $z^m = 1$ alkalmas $m > 0$ egészre.

A rend tulajdonságainak összefoglalása

Összefoglalás (K1.5.8, K1.5.11)

Legyen z nem nulla komplex szám.

- A z **egységgyök**, ha $z^m = 1$ alkalmas $m > 0$ egészre.
- Ha z nem egységgyök, akkor bármely két egész kitevőjű hatványa különböző. Ilyenkor z rendje ∞ .

A rend tulajdonságainak összefoglalása

Összefoglalás (K1.5.8, K1.5.11)

Legyen z nem nulla komplex szám.

- A z **egységgyök**, ha $z^m = 1$ alkalmas $m > 0$ egészre.
- Ha z nem egységgyök, akkor bármely két egész kitevőjű hatványa különböző. Ilyenkor z rendje ∞ .
- Ha z egységgyök, akkor a hatványai periodikusan ismétlődnek. A periódus hossza z **rendje**, $o(z)$. A rend a hatványok száma.

A rend tulajdonságainak összefoglalása

Összefoglalás (K1.5.8, K1.5.11)

Legyen z nem nulla komplex szám.

- A z **egységgyök**, ha $z^m = 1$ alkalmas $m > 0$ egészre.
- Ha z nem egységgyök, akkor bármely két egész kitevőjű hatványa különböző. Ilyenkor z rendje ∞ .
- Ha z egységgyök, akkor a hatványai periodikusan ismétlődnek. A periódus hossza **rendje**, $o(z)$. A rend a hatványok száma.
- $z^k = z^\ell \iff o(z) \mid k - \ell$. Így $z^n = 1 \iff o(z) \mid n$.

A rend tulajdonságainak összefoglalása

Összefoglalás (K1.5.8, K1.5.11)

Legyen z nem nulla komplex szám.

- A z **egységgyök**, ha $z^m = 1$ alkalmas $m > 0$ egészre.
- Ha z nem egységgyök, akkor bármely két egész kitevőjű hatványa különböző. Ilyenkor z rendje ∞ .
- Ha z egységgyök, akkor a hatványai periodikusan ismétlődnek. A periódus hossza **z rendje**, $o(z)$. A rend a hatványok száma.
- $z^k = z^\ell \iff o(z) \mid k - \ell$. Így $z^n = 1 \iff o(z) \mid n$.
- A **z jó kitevői** azok az n egészek, melyekre $z^n = 1$.

A rend tulajdonságainak összefoglalása

Összefoglalás (K1.5.8, K1.5.11)

Legyen z nem nulla komplex szám.

- A z **egységgyök**, ha $z^m = 1$ alkalmas $m > 0$ egészre.
- Ha z nem egységgyök, akkor bármely két egész kitevőjű hatványa különböző. Ilyenkor z rendje ∞ .
- Ha z egységgyök, akkor a hatványai periodikusan ismétlődnek. A periódus hossza **z rendje**, $o(z)$. A rend a hatványok száma.
- $z^k = z^\ell \iff o(z) \mid k - \ell$. Így $z^n = 1 \iff o(z) \mid n$.
- A **z jó kitevői** azok az n egészek, melyekre $z^n = 1$.
- A z rendje a legkisebb pozitív jó kitevője. A jó kitevők pontosan a rend többszörösei.

A rend tulajdonságainak összefoglalása

Összefoglalás (K1.5.8, K1.5.11)

Legyen z nem nulla komplex szám.

- A z **egységgyök**, ha $z^m = 1$ alkalmas $m > 0$ egészre.
- Ha z nem egységgyök, akkor bármely két egész kitevőjű hatványa különböző. Ilyenkor z rendje ∞ .
- Ha z egységgyök, akkor a hatványai periodikusan ismétlődnek. A periódus hossza z **rendje**, $o(z)$. A rend a hatványok száma.
- $z^k = z^\ell \iff o(z) \mid k - \ell$. Így $z^n = 1 \iff o(z) \mid n$.
- A z **jó kitevői** azok az n egészek, melyekre $z^n = 1$.
- A z rendje a legkisebb pozitív jó kitevője. A jó kitevők pontosan a rend többszörösei.
- A z akkor egységgyök, ha hossza 1 , szöge 2π -nek **racionális** többszöröse; $o(z)$ ezen egyszerűsíthetetlen tört nevezője.

A 25. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Komplex szám rendje (K1.5.7).

A 25. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Komplex szám rendje (K1.5.7).

Szám rendje mod m (FGy3.2.1).

A 25. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Komplex szám rendje (K1.5.7).

Szám rendje mod m (FGy3.2.1).

Csoportelem rendje,

A 25. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Komplex szám rendje (K1.5.7).

Szám rendje mod m (FGy3.2.1).

Csoportelem rendje, jó kitevője (K1.5.6, 4.3.9).

A 25. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Komplex szám rendje (K1.5.7).

Szám rendje mod m (FGy3.2.1).

Csoportelem rendje, jó kitevője (K1.5.6, 4.3.9).

Tételek

Csoportelem hatványainak egyenlősége (K1.5.8),

A 25. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Komplex szám rendje (K1.5.7).

Szám rendje mod m (FGy3.2.1).

Csoportelem rendje, jó kitevője (K1.5.6, 4.3.9).

Tételek

Csoportelem hatványainak egyenlősége (K1.5.8),
a rend és a jó kitevők kapcsolata (K1.5.8, 4.3.9, Fgy3.2.2).

A 25. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Komplex szám rendje (K1.5.7).

Szám rendje mod m (FGy3.2.1).

Csoportelem rendje, jó kitevője (K1.5.6, 4.3.9).

Tételek

Csoportelem hatványainak egyenlősége (K1.5.8),

a rend és a jó kitevők kapcsolata (K1.5.8, 4.3.9, Fgy3.2.2).

Permutáció rendje a ciklusfelbontásból (K4.3.12).

A 25. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Komplex szám rendje (K1.5.7).

Szám rendje mod m (FGy3.2.1).

Csoportelem rendje, jó kitevője (K1.5.6, 4.3.9).

Tételek

Csoportelem hatványainak egyenlősége (K1.5.8),
a rend és a jó kitevők kapcsolata (K1.5.8, 4.3.9, Fgy3.2.2).

Permutáció rendje a ciklusfelbontásból (K4.3.12).

A hatvány rendjének képlete (K1.5.10, 4,3,10).

A 25. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

Komplex szám rendje (K1.5.7).

Szám rendje mod m (FGy3.2.1).

Csoportelem rendje, jó kitevője (K1.5.6, 4.3.9).

Tételek

Csoportelem hatványainak egyenlősége (K1.5.8),

a rend és a jó kitevők kapcsolata (K1.5.8, 4.3.9, Fgy3.2.2).

Permutáció rendje a ciklusfelbontásból (K4.3.12).

A hatvány rendjének képlete (K1.5.10, 4,3,10).

A rend leolvasása a trigonometrikus alakból (K1.5.11).